

KONTSERDIPEEGEL

Angelina Švatška (Ljubaša).

LIINA VIRU

Rimski-Korsakovi lavamuusikat (taas)avastamas

Nikolai Rimski-Korsakovi ooper „Tsaari mõrsja“: dirigent Arvo Volmer, külalissolistid Marina Šagutš Maria teatrist, Eltšin Azizov Suurest teatrist, Mihhail Gubski Moskva Novaja Operast, Angelina Švatška Ukraina Rahvusoooperist ja Roman Polissadov Läti Rahvusoooperist ning RO Estonia solistid Mart Laur, Oliver Kuusik, Helen Lokuta, Juuli Lill, orkester ja koor. Kontsert kuulub EBU Eurooraadio hooaega „Tallinn – Euroopa kultuuripealinn 2011“. 10. II Estonia kontserdisaalis.

Ei oska arvatagi, mis oleks eesti muusikaloos teisiti, kui Mihkel Lüdigi, Mart Saare, Rudolf Tobiasi, Artur Kapi, Artur Lemba õpetajaks Peterburi konservatooriumis poleks olnud Rimski-Korsakov. Rimski-Korsakovi arvukast paljužanrilisest loomingust on meie lavadel viimastel aastakümnetel kõlanud väga vähe. Seda sümpaatsem, et rahvusoooper tegi Peterburi Jaani kiriku avamise eel (olid ju Rimski-Korsakovi õpilased Tobias ja Lüdigi pikemat aega seotud Peterburi Jaani kirikuga) kumarduse helilooja loomingule, tuues kontsertettekandes lavale ooperi „Tsaari mõrsja“.

Rimski-Korsakovi loomingus on ülekaal muinasjutulistel või siis reaalsuse ja fantastika piirimail süžeedel – „Tsaari mõrsja“ (1898), ajaloolise taustaga lüüriilis-psühholoogiline draama, on siin erandiks. Ooperi aluseks on vene poeedi ja näitekirjaniku Lev Mei samanimeline draama, mis põhineb ajaloolisel faktil, et tsaar Nikolai II (1868–1918) ja tema naine Aleksandra

kõigis registrites, Marina Šagutši (Marfa) ilus hää, kuigi kohati muutus partiile vajalik fraasikaar rabadaks. Tegelasakujude karakterite avamine ja esiletoomine joonistus välja rohketes ansamblites. Rahvusoooperi solistid andsid oma parima, stabiilne ja väarikas oli Helen Lokuta, aga võrreldes külalistega on meie lauljate kogemus vene ooperite esitamisel väike, siit ka n-ö teine plaan.

Järjekordselt sai nautida orkestri head kõla ja aktiivsust, koorisolistide kandvust ja koori kõrgvormi. Igatahes tänuväärt ettevõtmine! „Tsaari mõrsja“ viimasest lavastusest Eestis on möödunud üle poole sajandi. Nii et kellele kuidas – avastus või taasavastus. Teos ja ettekanne on seda väärt, et kuulata salvestust 7. märtsil kell 19 Klassikaraadios.

Raili Sule

Rimski-Korsakovi lavamuusikat (taas)avastamas

Nikolai Rimski-Korsakovi ooper „Tsaari mõrsja“: dirigent Arvo Volmer, külalissolistid Marina Šagutš Maria teatrist, Eltšin Azizov Suurest teatrist, Mihhail Gubski Moskva Novaja Operast, Angelina Švatška Ukraina Rahvusooperist ja Roman Polissadov Läti Rahvusooperist ning RO Estonia solistid Mart Laur, Oliver Kuusik, Helen Lokuta, Juuli Lill, orkester ja koor. Kontsert kuulus EBU Eurooraadio hooaega „Tallinn – Euroopa kultuuripealinn 2011“. 10. II Estonia kontserdisaalis.

Ei oska arvatagi, mis oleks eesti muusikaloos teisiti, kui Mihkel Lüdigi, Mart Saare, Rudolf Tobiase, Artur Kapi, Artur Lemba õpetajaks Peterburi konservatooriumis poleks olnud Rimski-Korsakov. Rimski-Korsakovi arvukast paljužanrilisest loomingust on meie lavadel viimastel aastakümnetel kõlanud väga vähe. Seda sümpaatsem, et rahvusooper tegi Peterburi Jaani kiriku avamise eel (olid ju Rimski-Korsakovi õpilased Tobias ja Lüdig pikemat aega seotud Peterburi Jaani kirikuga) kumarduse helilooja loomingule, tuues kontsertettekandes lavale ooperi „Tsaari mõrsja“.

Rimski-Korsakovi loomingus on ülekaal muinasjutulistel või siis reaalsuse ja fantastika piirimail süžeedel – „Tsaari mõrsja“ (1898), ajaloolise taustaga lüürilis-psühholoogiline draama, on siin erandiks. Ooperi aluseks on vene poeedi ja näitekirjaniku Lev Mei samanimeline draama, mis põhineb ajaloolisel faktil, et tsaar Ivan IV (Julm) valis pärast kahe esimese naise surma mõrsjaks Novgorodi kaupmehe Sobakini noorukese tütre Marfa, kes haigestub salapäraselt ning sureb. Nagu kirjandusteoses, on ooperiski mitu ajaloolist tegelast: opritšnikud Grigori Grjaznoi ja Maljuta Skuratov, tsaari arst Bomelius. Ivan IV tegelasena ooperis puudub, küll aga on muusikas teema, mis läbivalt viitab tsaarile. Peategelased jagunevad kaheks: Marfa ja Lõkov, kelle püüd armastusele on siiras, aga kes on nagu saatuse mängukannid, ning Grigori ja Ljubaša – pahelised, kirglikud ja jõulised. Muusika on selge ehitusega, keskmes on vokaal, kus aariate kõrval on oluline osa ansamblitel duetist sekstetini. Orkester pole „Tsaari mõrsjas“ nii efektne ja illustreeriv kui muinasjutulistes ooperites, aga osaleb aktiivselt muusikalise materjali arengus, toetab ja täiendab vokaalpartiisid, lisab kulminatsioonides pinget. Iseseisvateks orkestrinumbrateks on avamäng, antraktid ja sümfooniline intermetso.

Muljetavaldav oli külalissolistide koosseis: eriti paheliste osatäitjate paar **Eltšin Azizov** (Grigori) ja **Angelina Švatška** (Ljubaša), mõlemad uhke tämbri, kauni kõla ja mängulisusega kontsertettekande võimaluste piires. **Roman Polissadovi** (Sobakin) kandev ja saali täitev bass, **Mihhail Gubski** (Lõkov) ühtne tämber